

УДК 323.15(439):321.7

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ ЕТНІЧНИХ МЕНШИН В УГОРЩИНІ

Михайло Зан

*Ужгородський національний університет, факультет суспільних наук,
кафедра політології і державного управління,
вул. Університетська, 14, 88016, м. Ужгород, Україна*

У статті проаналізовано специфіку формування системи представницької демократії етнічних меншин Угорщини. Висвітлено нормативно-правові підстави політичного представництва міноритарних громад на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Акцентується увага на політико-партійній фрагментації та рекрутуванні політичних лідерів у середовищі ромської етнічної меншини. З'ясовано специфіку громадсько-політичної сегментації української громади. Зроблено висновки щодо перспектив застосування угорської моделі етнополітичного менеджменту та політичного представництва етнічних меншин у контексті децентралізації влади в Україні.

Ключові слова: Угорщина, політичне представництво, етнічна меншина, національна меншина, представницька демократія, етнополітичний менеджмент, органи місцевого самоврядування.

Інституційне забезпечення етнонаціональної політики та створення дієвої моделі етнополітичного менеджменту є одним із важливих завдань для утвердження цінностей правової держави та громадянського суспільства. Відзначимо, що саме Угорщина в умовах демократичного транзиту одна з перших країн Центрально-Східної Європи розпочала реформи, які принесли позитивні результати для представників етнічних меншин. Відтак вітчизняні фахівці в галузі етнополітики вважають її країною, яка проводить «найліберальнішу етнонаціональну політику» та «є однією із взірцевих країн щодо забезпечення прав національних меншин» у регіоні [10, с. 90].

Серед закордонних дослідників, які комплексно вивчають проблематику політичного представництва етнічних меншин Угорщини, виділяється угорський політолог Б. Добош [2; 16–20]. Інституційний дизайн етнонаціональної політики Угорщини у вітчизняній політичній науці розглянуто авторами колективної монографії «Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні» [10, с. 90–101]. Висвітлення окремих аспектів етнополітичних процесів в Угорщині започатковано Є. Кіш [3, с. 305–312, 315–317]. Етнолог П. Леню презентував проблематику сегментації української меншини та політизації русинського руху в Угорщині [3, с. 313–315; 5]. Становище українців Угорщини в контексті міжкультурних домовленостей розглянуто в соціологічному дискурсі О. Пеліна та А. Червеляк [8].

Метою статті є висвітлення особливостей функціонування системи представницької демократії етнічних меншин Угорщини. В контексті цієї мети розглянемо: 1) інституційний формат політичного представництва етнічних меншин; 2) діяльнісний вимір функціонування органів самоврядування етнічних громад; 3) контроверсійну проблематику громадсько-політичної сегментації української меншини та політизації русинської етнічності в Угорщині.

За результатами останнього перепису населення Угорщини, який був проведений 1 жовтня 2011 року, чисельність населення країни складала 9 937 628 чол., серед яких переважну більшість (9 168 893 чол. (92,3%)) становлять представники угорського етносу. Серед тринадцяти визнаних законодавством меншин представлені наступні: роми – 315 583 чол.

(3,16%), німці – 185 696 чол. (1,86%), румуни – 35 641 чол. (0,35%), словаки – 35 208 чол. (0,35%), хорвати – 26 774 чол. (0,26%), серби – 10 038 чол. (0,1%), українці – 7 396 чол. (0,07%), поляки – 7 001 чол. (0,07%), болгари – 6 272 чол. (0,06%), греки – 4 642 чол. (0,04%), русини – 3 882 чол. (0,04%), вірмени – 3 571 чол. (0,03%) та словенці – 2 820 чол. (0,02%) [21, с. 21]. Крім корінних етнічних меншин Угорщини перепис населення зафіксував досить чисельні громади росіян (13 337 чол.), китайців (6 770 чол.), арабів (5 461 чол.) та в'єтнамців (3 500 чол.) [13]. Зауважимо, що впродовж останнього часу на тлі депопуляційних процесів усередині країни та позитивного імміграційного сальдо чисельність представників етнічних меншин і мігрантських груп в Угорщині має тенденцію до зростання. Таким чином, Угорщина трансформується з високоомогенної (моноетнічної) на гомогенну країну з поліетнічним складом населення.

Відповідно до ст. 29 Конституції Угорщини, всі громадяни держави, «які є представниками національностей, мають право на вільне виявлення та збереження своєї ідентичності. Громадяни Угорщини, які є представниками національностей, мають право використовувати свою рідну мову, використовувати індивідуальні та спільні імена на своїй рідній мові, розвивати власну культуру та на навчання рідною мовою» [9, с. 47]. Закон LXXVII «Про права національних та етнічних меншин» (7 липня 1993 року) концептуально визначив політико-правовий статус корінних меншин держави. Головними критеріями для нього є: 1) проживання предків представників меншини на території Угорщини впродовж останніх 100 років; 2) громадянство держави; 3) специфічна мовно-культурна ідентичність громади. Визнавши офіційний перелік із тринадцяти етнічних меншин угорське законодавство передбачає також його перспективне розширення [14]. У новому Законі CLXXIX «Про права національностей» (18 квітня 2011 року) конкретизовано захист прав меншин через забезпечення підтримки їхньої культури, вживання рідної мови, освіти рідною мовою, права використовувати власні імена своєю рідною мовою, колективної участі в суспільному житті, сприяння реалізації їхньої культурної автономії та забезпечення громадам права на «реальне самоврядування» [15; 9, с. 50].

На відміну від Румунії, яка з 1990-х років послідовно впроваджує парламентський формат репрезентації інтересів етнічних меншин, Угорщина реалізує самоврядну модель представництва етнічних громад на трьох рівнях: 1) загальнодержавному; 2) територіальному; 3) місцевому. Зокрема на загальнонаціональному рівні органи державного самоврядування є дієвим управлінським механізмом функціонування національно-культурної автономії етнічних громад Угорщини. Насамперед це стосується проблем захисту прав меншин у взаємодії з органами виконавчої та законодавчої влади. В структурі органів влади Угорщини органи самоврядування тринадцяти меншин підпорядковані Державному секретаріату з питань національних меншин, релігії та цивільних зв'язків Міністерства людських ресурсів Угорщини. Національні органи самоврядування меншин мають відповідні консультативні функції під час підготовки законопроектів, що стосуються освітніх проблем та збереження їхньої культурної спадщини.

Відповідно до законодавчих змін з 2014 року виборці можуть голосувати за списками організацій етнічних меншин паралельно з обранням 93-х депутатів за партійними списками до Національної асамблеї Угорщини. Меншини можуть отримати пільговий мандат, якщо вони досягнуть $\frac{1}{4}$ дев'яносто третьої частини списку виборців (23 829 голосів або 0,2688%). Оскільки меншинам важко подолати навіть цей виборчий поріг, то з квітня 2014 року очільники тринадцяти етнічних громад держави стали «позитивно дискримінованими» й отримали статус речників від меншин із правом голосу на засіданнях депутатських комісій у парламенті Угорщини. Винятком стала німецька етнічна громада, оскільки на останніх парламент-

ських виборах 8 квітня 2018 року 26 477 голосами виборців (0,46%) до парламенту Угорщини був обраний представник німецької меншини Імре Ріттер [24, р. 4].

У 2005 році через зміни до законодавства інституційований територіальний рівень представництва етнічних громад Угорщини, який до того функціонував тільки в м. Будапешт. З метою забезпечення представництва різноманітних конкурентних груп інтересів етнічних громад країни на зміну мажоритарній запроваджено тип пропорційної виборчої системи (методика д'Ондта). Відтак найбільш репрезентованими на територіальному рівні є роми, німці, хорвати, словаки та румуни Угорщини (див. табл. 2).

Таблиця 1

Територіальні органи місцевого самоврядування етнічних меншин Угорщини (2007–2014 роки) [20, с. 19]

<i>Етнічні меншини</i>	<i>Кількість територіальних органів місцевого самоврядування</i>		
	2007	2011	2014
<i>Роми</i>	20	20	20
<i>Німці</i>	11	11	13
<i>Хорвати</i>	7	7	7
<i>Словаки</i>	6	6	6
<i>Румуни</i>	3	3	5
<i>Серби</i>	2	2	2
<i>Русини</i>	2	3	2
<i>Поляки</i>	2	2	1
<i>Болгари</i>	2	2	1
<i>Греки</i>	1	1	1
<i>Вірмени</i>	1	1	1
<i>Українці</i>	0	0	1
<i>Словенці</i>	0	0	0
Разом	55	56	59

У свою чергу локальні органи місцевого самоврядування етнічних меншин Угорщини формуються за мажоритарною системою двома методами. Перший (прямий) полягає у створенні муніципальної ради меншини, якщо понад 50% від її обраного складу є представниками конкретної етнічної групи. Таким правом користуються насамперед добре організовані німецька та хорватська громади країни. Другий (опосередкований) варіант передбачає створення окремого органу самоврядування меншини, який може включати найменше 3-х осіб, якщо до складу муніципалітету обрано понад 30% представників від певної міноритарної громади [27, р. 40]. Ці органи влади етнічних меншин на місцях мають дорадчі повноваження. В першу чергу вони стосуються проблем функціонування освітньо-культурних закладів, засобів масової інформації, застосування рідної мови тощо. Тобто, вони можуть створювати й опікувати школи, бібліотеки, музеї, театри тощо. Місцеві органи самоврядування меншин мають специфічне право вето щодо постанов, які можуть бути винесеними місцевими муніципалітетами з питань освіти та культури меншин. Зокрема, право вето стосується призначення керівників освітніх установ та культурних закладів із компактним проживанням етнічних меншин [10, с. 94].

Державні органи самоврядування етнічних меншин забезпечуються відповідним бюджетним фінансуванням з боку держави. Зокрема на місцевих виборах у квітні 2014 року організації

меншин лише на передвиборчу кампанію отримали 298,5 млн форинтів (954 тис. євро). Державна виборча комісія ухвалила, що третина суми має бути розподілена порівну між тринадцятьма органами самоврядування національних меншин, в той час як решта повинна бути розподіленою пропорційно чисельності зареєстрованих виборців у кожному списку організації національної меншини. Відтак ромське самоврядування отримало основну частину фінансування – біля 101 млн форинтів, в той час як найменшу суму (8,4 млн) отримала болгарська меншина [25].

Таблиця 2

Локальні органи місцевого самоврядування етнічних меншин Угорщини (1994–2014 роки) [20, с. 18]

Етнічні меншини	Кількість локальних органів місцевого самоврядування					
	1994-1995	1998	2002	2006	2010	2014
<i>Роми</i>	477	768	999	1 118	1 248	1 197
<i>Німці</i>	162	272	341	378	424	406
<i>Хорвати</i>	57	75	108	115	127	112
<i>Словаки</i>	51	76	115	116	122	112
<i>Румуни</i>	11	33	44	46	71	61
<i>Серби</i>	19	35	44	40	48	45
<i>Русини</i>	1	10	32	52	75	43
<i>Поляки</i>	7	33	51	47	49	41
<i>Греки</i>	6	19	31	34	37	35
<i>Болгари</i>	4	15	31	38	41	33
<i>Вірмени</i>	16	25	31	31	39	32
<i>Українці</i>	0	5	13	19	23	16
<i>Словенці</i>	6	10	13	11	11	10
Разом	817	1 376	1 853	2 045	2 311	2 110

Загалом показники державної фінансової підтримки самоврядних інституцій етнічних меншин Угорщини постійно зростали. Якщо в 1995 році державою було виділено суму в еквіваленті 2,73 млн дол. США, то у 2005 році – 11,12 млн дол. США, а у 2015 році – вже 17,74 млн дол. США [20, р. 22].

Відзначимо, що чітке нормативно-правове забезпечення місцевого рівня етнополітичного менеджменту Угорщини спричинило ефект зростання електоральної участі етнічних меншин, а відтак і формування відповідних органів самоврядування на місцях (див. табл. 2). Це засвідчують чисельні показники зростання сформованих місцевих органів самоврядування меншин упродовж електоральних циклів 1994-2010 років. Зі зміною законодавства у 2011 році для обрання представників етнічних меншин додатково вимагається формування окремого списку виборців відповідної меншини. Відтак на даному етапі дещо втрачені колишні електорально-інженерійні потенції «етно-бізнесу» при формуванні органів місцевого самоврядування. Відповідно чисельність сформованих локальних органів місцевої влади етнічних меншин у 2014 році дещо скоротилась (див. табл. 2).

Варто зауважити, що найбільш динамічно процес формування локальних органів місцевого самоврядування відбувається в середовищі найбільшої за чисельністю в країні ромської етнічної меншини [18, р. 140; 26, р. 10]. У прикордонному регіоні з Україною, області Саболч-Сотмар-Берег (м. Ніредьгаза), найбільше органів місцевого національного самоврядування сформували саме представники ромської громади [2, с. 60–61].

Загалом ромська етнічна громада пройшла тривалу еволюцію політико-партійного структурування та участі в парламентських виборах (Угорська циганська соціал-демократична партія/Magyarországi Cigányok Szociáldemokrata Pártja (1990 рік), партія солідарності циган/Cigányok Szolidaritási Pártja (1994 рік), Демократична партія угорських циган/Magyar Cigányok Demokrata Pártja (1998 рік), партія демократичних ромів/Demokratikus Roma Párt та партія ромів Угорщини/Magyarországi Roma Párt (2002 рік), Форум циганських організацій Угорщини Ромська об'єднана партія/Magyarországi Cigányszervezetek Fóruma Roma Összefogás Párt (з 2006 року).

Маючи слабку електоральну підтримку, ромські політичні сили не можуть отримати належне представництво в парламенті країни [4]. В рамках подібного *statu quo* ромські лідери Угорщини знаходять підтримку в провідних політичних сил Угорщини. До прикладу, впродовж 1990-1994 років депутатом парламенту від Альянсу вільних демократів – Угорської ліберальної партії/Szabad Demokraták Szövetsége – a Magyar Liberális Párt був Аладар Горват (впродовж 2002-2005 років – радник в урядах Пийтера Медьєші та Ференца Дюрчана). Від цієї ж політичної сили як складової Альянсу лібералів і демократів за Європу впродовж 2004-2009 років депутатом Європарламенту була громадська активістка Вікторія Моґачі. У 2010 році до угорського парламенту від об'єднання «Фідес-Угорський громадянський союз» та Християнсько-демократичної народної партії/Fidesz – Magyar Polgári – Szövetség Kereszténydemokrata Néppárt увійшли три представники організації «Lungo Drom» (Флоріан Форкош, Йожеф Ворго, Ласло Берені) та Аґнеш Остолькан від партії «Політика може бути іншою» [23]. Завдяки підписаній угоді між організацією «Lungo Drom» та політичною партією «Фідес-Угорський громадянський союз» депутатом Європарламенту стала Лівія Яроґа (2004-2014 роки; з 15 вересня 2017 року). Тривалий час (з 2002 року) в Національній асамблеї Угорщини ромів представляє очільник Національної ради ромів Флоріан Форкош (17-й у списку «Фідес-ХДНП» на парламентських виборах 2018 року).

Зосередивши увагу на формат політичного представництва української меншини, варто зазначити, що в 1994 році (єдиний виняток з усіх 13-ти меншин – М.З.) правом на створення національного органу самоврядування не скористалася саме українська громада Угорщини (див. табл. 2). Поряд із цим була сформована перша русинська самоврядна громада в с. Мучонь (область Боршод-Обоуй-Земплин). За сприяння тодішнього голови Товариства русинів/рутенів Угорщини Габрієла Гаттінгера-Клебашко пізніше було створено русинські самоврядні органи в м. Будапешті, с. Біоторбадь (область Пешт), м. Шарошпоток та с. Комлошка (область Боршод-Обоуй-Земплин) [6, с. 654]. Впродовж 1994-2010 років їхня чисельність динамічно зростала й через ускладнення виборчого законодавства для меншин дещо зменшилася у 2014 році (див. табл. 2).

За результатами виборів до органів самоврядування меншин Угорщини 12 жовтня 2014 року товариство русинів здобуло 100 депутатських мандатів, решта русинських організацій – 59 мандатів. Державне самоврядування русинів Угорщини очолив Віктор Крамаренко. Колишня голова організації В. Гіріц (2003-2007, 2011-2014 роки) стала представником русинів у парламенті держави [1]. В травні 2018 року вона була переобрана на цій посаді.

Два територіальні органи місцевого самоврядування русинів Угорщини зосереджені в м. Будапешті (Маріанна Лявинець) та м. Мішкольці (Марія Бан Гергейне Соноцькі). В громадському середовищі представлені також такі товариства: русинської інтелігенції імені Антонія Годинки (Степан Лявинець); за культуру Карпатського регіону (Андрій Манайло); русинської культури «Будителі» (Тібор Мікловш Попович); русинської солідарності меншин (Тібор Уйоцкі); русинської культури (Ольга Сільцер-Ликович); русинської молоді (Тібор Тьорьок); за інтеграцію русинів до Європейського Союзу (Йожеф Ердьовш) [7].

На виборах до органів самоврядування меншин у 2014 році Товариство української культури Угорщини отримало 70 депутатських мандатів. 29 жовтня того ж року головою Державного самоврядування українців Угорщини було обрано Юрія Кравченка, а колишній очільник Ярослава Хортяні (1-й заступник голови Світового конгресу українців, голова Європейського конгресу українців) обійняла посаду речника української меншини в угорському парламенті. З травня 2018 року її змінила Брігітта Суперак. Саморядні органи української громади створені в 9-ти районах Будапешта, містах Варпалота, Вац, Веспрем, Мішкольц, Ниредьгаза, Сегед і Солнок. Державне самоврядування українців Угорщини налічує 15 депутатів, а столичне самоврядування – 7 депутатів [11; 12].

Громадська активність української етнічної громади Угорщини зосереджена головним чином у науково-освітній (Український культурний центр у Будапешті, Інститут україністики, Товариство української інтелігенції Угорщини, недільні школи в Будапешті, Ниредьгазі та Варпалоті) та культурно-мистецькій (жіночий хор «Берегиня», молодіжний танцювальний ансамбль «Веселка», український драмтеатр) сферах життя. Вагомими є здобутки в царині комеморації (пам'ятник королю Угорщини Андрашу I та його дружині українській княжні Анастасії в м. Тіхань, меморіальна дошка на честь 160-річчя видання у Будапешті Альманаху «Русалка Дністровая», меморіальна дошка у м. Токай на честь перебування в Угорщині відомого українського філософа Григорія Сковороди, пам'ятник і площа Тараса Шевченка в Будапешті, меморіальна плита на честь Лесі Українки; пам'ятник жертвам Голодомору в Україні в Будапешті, меморіальний знак жертвам Голодомору в Україні у м. Чомор, дні української культури в Угорщині, літературно-художні вечори, які присвячені Тарасу Шевченку, Лесі Українці, Михайлу Драгоманову, дні незалежності України тощо) [12].

Таким чином, Угорщина з початку 1990-х років впроваджує збалансовану модель національно-культурної автономії та політичного представництва етнічних меншин. Вона функціонує на загальнодержавному, територіальному та місцевому рівнях. Завдяки державному фінансуванню тринадцять офіційно визнаних державою меншин реалізують практичні проекти захисту власної культурної спадщини, підтримки мовної та конфесійної ідентичності. Найбільш чисельна ромська етнічна громада також включена в громадсько-політичне життя угорського суспільства через політичні партії. Відбувається рекрутування політичних лідерів-ромів до національного та Європейського парламентів. Українська громада Угорщини, як в інших країнах Центрально-Східної Європи, є сегментованою через реідентифікаційні процеси в середовищі автохтонного русинського, зокрема греко-католицького, середовища.

На наш погляд, проаналізована вище модель представницької демократії етнічних меншин Угорщини з відповідними модифікаціями має перспективи для застосування у вітчизняній структурі етнополітичного менеджменту. Ситуація актуалізується подальшою реалізацією законодавства щодо децентралізації влади в Україні. Об'єднані територіальні громади в місцях компактного проживання етнічних меншин потребують зацікавлених і відповідальних лідерів, які захищатимуть право на реалізацію національно-культурної автономії. Відтак формування прямих (із домінуванням меншини) або опосередкованих (етнічно змішаних) щодо офіційних муніципалітетів структур місцевого самоврядування сприяло б контролю за використанням фінансових ресурсів у регіонах із поліетнічним складом населення (Закарпатська, Чернівецька та Одеська області).

Список використаної літератури

1. Бобинець М. Віра Гіріц про права и перспективи розвоя русинів Мадярщини. *Отцюзнина*. 2017. № 3 (5). С. 5–6.

2. Добош Б. Національні та етнічні меншини в Саболч-Сотмар-Березькій області. *Регіоналістика. Інформаційно-аналітичний журнал Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики*. Ужгород, 2011. № 1. С. 58–62.
3. Зан М., Кічера Н., Кіш Є., Леньо П., Мелеганич Г. Розділ 8. Етнополітичні процеси в країнах Центральної Європи. *Політичні трансформації у країнах Центральної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть* : навчальний посібник / упоряд. М. Лендшел. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. С. 287–346.
4. Звягина Д.А. Цыгане и венгерское общество : трудности сосуществования. *Современные научные исследования и инновации*. 2016. № 9. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2016/09/71051> (дата звернення: 01.04.2019).
5. Леньо П. Становище та перспективи русинського руху в Угорщині. *Українці-русини : етнолінгвістичні та етнокультурні процеси в історичному розвитку* / голов. ред. Г. Скрипник. НАН України, МАУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2013. С. 653–674.
6. Магочій П.Р. Русинське меншинове самоуправління (Русинське меншинове самоуправління). *Енциклопедія історії та культури карпатських русинів* / укладачі : П. Магочій, І. Поп; заг. ред. П.; пер. з англ. Н. Кушко; ред. укр. видання В. Падяк; карти П. Магочія; вип. ред. Л. Ільченко. Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2010. С. 653–654.
7. Містні і територіальні Русинські Самосправованя. *Országos Ruszín Önkormányzat (Вседержавное Русинське Самосправованя)*. URL: <http://www.rusyn.hu/ru/telepuelesi-es-terueleti-ruszín-oenkormanyzatok> (дата звернення: 12.04.2019).
8. Пелін О., Червеньяк А. Трансформація становища українців Угорщини та угорців України у контексті міжурядових домовленостей. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. Випуск 27. Харків, 2011. С. 181–185.
9. Право на навчання рідною мовою. Центральноевропейська традиція і приклад Закарпаття / редактори : М. Товт, С. Черничко. Ужгород: Аутдор-Шарк, 2018. 64 с.
10. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні : монографія / Кресіна І. О., Лойко Л. І., Стойко О. М., Явір В. А., Вітман К. М., Кіссе А. І., Асланов С. А., Грицяк Д. І., Голденштейн К. О. / за заг. ред. І. О. Кресіної. Київ : Логос, 2011. 400 с.
11. Столичне Самоврядування Українців. *Державне Самоврядування Українців Угорщини*. URL: <http://ukrajinci.hu/onkormanyzat.php?style=hirlista&szur=onk&id=14> (дата звернення: 12.04.2019).
12. Українська громада в Угорщині. *Посольство України в Угорщині*. URL: <https://hungary.mfa.gov.ua/ua/ukraine-hu/ukrainians-in-hu> (дата звернення: 28.03.2019).
13. 1.1. tábla. A nemzetiségi népesség száma, 2011. Sajtótájékoztató. 2013. március 28. O. 5. URL: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_sajto_20130328.pdf (дата звернення: 05.03.2019).
14. 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól. 64 o. URL: <http://www.nemzetisegek.hu/dokumentumok/kisebbsegotveny/kisebbstorvmagyar2006.pdf> (дата звернення: 05.03.2019).
15. 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól. *LexPraxis*. URL: <http://jogiportal.hu/view/a-nemzetisegek-jogairol-szolo-2011-evi-clxxix-tv> (дата звернення: 12.04.2019).
16. Dobos B. A kisebbség joga : Kisebbségi törvénykezés Magyarországon (1988–2006). Budapest : Argumentum – MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, 2011. 269 o.
17. Dobos B. Between Importing and Exporting Minority Rights : The Minority Self-Governments in Hungary. *Autonomy Arrangements around the World: A Collection of Well and Lesser Known Cases* / Salat Levente, Constantin Sergiu, Osipov Alexander, Székely István Gergő (szerk.). Cluj-Napoca : The Romanian Institute for Research on National Minorities, 2014. P. 275–298.

18. Dobos B. Národnosné menšiny na Maďarsku po roku 1989. *Neznámy sused: Dvadsad' rokov Maďarska (1990–2010)*. Budapest – Bratislava : Terra Cognita Alapítvány – Vydavateľstvo Talentum, 2011. P. 128–144.
19. Dobos B. Roma political parties in Hungary after 1989. *Minderheitenfragen in Ungarn und in den Nachbarländern im 20. und 21. Jahrhundert / Dácz Enikő (szerk.)*. BadenBaden : Nomos, 2013. P. 279–291.
20. Dobos B. The Minority Self-Governments in Hungary. *Online Compendium Autonomy Arrangements in the World*. January 2016. URL: http://www.world-autonomies.info/ntas/hun/Documents/Hungary_2016-01-15.pdf (дата звернення: 05.03.2019).
21. Központi Statisztikai Hivatal. 2011. Évi népszámlálás. 3. Országos adatok. Budapest, 2013. 276 o.
22. Majtényi B., Nagy A., Kállai P. «Only Fidesz» – Minority Electoral Law in Hungary. *Verfassungsblog*. Дата оновлення: 31.03.2018. URL: <https://verfassungsblog.de/only-fidesz-electoral-law-in-hungary/> (дата звернення: 01.04.2019).
23. Négy cigány képviselő lesz az új parlamentben. *Origo*. Дата оновлення: 26.04.2010. URL: <https://www.origo.hu/itthon/valasztas2010/kampanynaplo/20100426-negy-cigany-kepviselo-lesz-az-uj-parlamentben.html> (дата звернення: 01.04.2019).
24. Report of the Head of the National Election Office on the public administration duties and the implementation thereof on the occasion of the 8 April 2018 Parliamentary Elections / Rapporteur: dr. Ilona Pálffy, Head of the National Election Office, May 2018. Budapest, 2018. 9 p.
25. State awards minority self-governments HUF 300 million campaign financing. URL: <http://www.politics.hu/20140311/state-awards-minority-self-governments-huf-300-million-campaign-financing/> (дата звернення: 22.02.2016).
26. The Hungarian Minority Self-Government System as a Means of Increasing Romani Political Participation. National Democratic Institute Assessment Report September. October 2006. 31 p. URL: <http://www.osce.org/odihr/25974?download=true> (дата звернення: 05.03.2019).
27. Watsh N. Minority Self-Government in Hungary: Legislation and Practice. 73 p. *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*. URL: <http://www.ecmi.de/fileadmin/doc/JEMIE04Walsh30-07-01.pdf> (дата звернення: 05.03.2019).

FEATURES OF FUNCTIONING OF THE ETHNIC MINORITIES REPRESENTATIVE DEMOCRACY IN THE HUNGARY

Mykhaylo Zan

*Uzhhorod National University, Faculty of Social Sciences,
Department of Political Science and Public Administration
University str., 14, 88016, Uzhhorod, Ukraine*

The article deals with analyzes the specifics of formation the system of ethnic minorities representative democracy in the Hungary. The legal framework for political representation of minority communities at the national, regional and local levels are highlighted. The political party fragmentation and recruitment of political leaders among the Roma ethnic minority was emphasized. The specifics of public and political segmentation of the Ukrainian community are identified. Conclusions are made regarding the prospects for using the Hungarian model of ethnopolitical management and political representation of ethnic minorities in the context of decentralization of public power in Ukraine.

Key words: Hungary, political representation, ethnic minority, national minority, representative democracy, ethnopolitical management, local self-government bodies.